

A minisztertanács május 4-i határozata a magyar könyvtárügy fejlesztéséről szükségessé tette, hogy eddig elért eredményeinket és hibáinkat feltárjuk. A dolgozók szocialista nevelését, politikai öntudatának fejlesztését a könyvtárakban végzett munka javításával elősegíteni, — ez a mi feladatunk. Az elmúlt hónapokban a fővárosi Szabó Ervin könyvtár munkájáról próbáltunk tájékozódást szerezni, oly módon, hogy megvizsgáltuk hat fiókkönyvtár működését. A fiókkönyvtárakat a tudományos könyvtárak munkatársaiból összeállított brigádok vizsgálták felül, s ezzel nemcsak a könyvtáraknak nyújtottak értékes segítséget, hanem a brigádok tagjai maguk is jó tapasztalatokat szereztek a tudományos könyvtárakban végzett munkájukhoz.

A kerületi könyvtárak azt a feladatot kapták, hogy segítsék a területükön levő üzemi könyvtárakat. Több helyen mindkét részből helytelenül értelmezik ezt a kapcsolatot. Az üzemi könyvtárak nem mindig veszik jó néven a kerületi könyvtár »beavatkozását« munkájukba. Attól tartanak, hogy a kerületi könyvtárosok az ő könyvtárukból »karnak olvasókát« toborozni. Tehát »konkurrenciát« látnak a városi könyvtárakban. Hogyan lehetne ezen változtatni? Az üzemi könyvtárosok nagy része társadalmi munkában végzi feladatát. Ezért is szükségük van segítségre. Hogyan történjen ez a segítség?

Elsősorban a kerületi könyvtáros ne »ellenőrzés« jelszóval keresse fel az üzemi könyvtárat, hanem, mint gyakorlottabb könyvtáros, tapasztalatait adja át és így szakmai segítséget nyújtson. Ez többféle lehet. A kerületi könyvtár készíthet például az üzem jellegének megfelelően könyvvállományáról listát szakkönyvekből és szépirodalomról egyaránt, ezt helyezze el az üzemi könyvtárban. Az üzemi könyvtáros ezeket is ajánlhatja, s megszerezheti olvasói számára. Az üzemi könyvtárosnak a vásárolandó könyvek kiválasztásában is komoly segítséget nyújthat a kerületi könyvtáros. A XX. kerületi könyvtár a Hazai Fésűsfonó könyvtárával ilyen kapcsolatban áll.

A kerületi könyvtár az üzemi könyvtárnak a könyvek elhelyezése, raktározása, olvasók nyilvántartása, statisztikák

vezetése terén adhatja át tapasztalatait. Az V. kerületi könyvtár 30—40 üzemi, illetve hivatali könyvtárat segített a leltározás elkészítésében. A VIII. kerületi könyvtár segítsége következtében a Jégértékesítő V. könyvtára idejében készítette el leltárát. Az Egyenruhagyárban a legteljesebb rendtelenség uralkodott, az ötnetes könyvtáros iskolá-

író: Darvas Pálné

Osztályozó: **027.43**

Budapestre vonatkozó híradások

A Szabó Ervin könyvtár fiókkönyvtarainak működése

Forrás: *Magyar Híradás*

1952. X.

(Hely) _____ (Idő) _____

Karpinszkv-nvon

ról visszajött könyvtáros a kerületi könyvtár tanácsai alapján visszaszerezte a leltározás alkalmával a kallódó könyveket, s egyúttal bevezette a SZOT által az üzemi könyvtárak számára előírt adminisztrációt. Ezt segítették elő Budafokon is azzal, hogy 50 darab, üzemekhez eddig még el nem jutott SZOT kézikönyvet osztottak szét az üzemi könyvtáraknak. A Bányagyutacs, a Hárosi falemezgyár már át is tért a kézikönyvben ajánlott rendszerre.

Az üzemi és a kerületi könyvtárak kapcsolataikat elmélyíthetik azzal is, hogy munkaértekezletekre, továbbá egy-két napos gyakorlati munkára is meghívják az üzemeket a kerületi könyvtárba. Ezt a helyes gyakorlatot folytatja a IX. kerületi könyvtár a Sertésvágóhid, az Aszfaltozó és Épületjavító vállalat könyvtáraival.

De komoly hibák is tapasztalhatók még ezen a téren. A telefonjárj szak-szervezet nem engedi meg hivatásos könyvtárosának, hogy a kerületi könyvtárosi albizottság munkájában részt vegyen arra hivatkozva, hogy a szakszervezet aktívája csak a szakszervezetnek dolgozhat. Ugyanígy jár el a Zuglói Kötöttárugyár könyvtárosával szemben a Textil szakszervezet is. Nem gondolják meg, hogy ezzel elzárják könyvtárosaikat a fejlődéstől, attól, hogy munkájukat igazán jól végezhessék. Nem gondolnak arra sem, hogy nemcsak egyetlen üzem könyvtáráról kell gondoskodni, hanem a többivel is törődni kell. Hiszen ma minden könyvtár a mi könyvtárunk, a dolgozóké.

A kerületi tanácsok ma már nagyobb megértést tanúsítanak a könyvtárak munkája iránt. De hibák akadnak így is. A III. kerületi tanács könyvtárának elhelyezése nem megfelelő, messze esik a forgalomtól, helyiségei udvarra nyílnak, berendezése ósdi, barátságatlan. A tanács pénzügyi nehézségekre hivatkozik és helyiség-

hiányra. Ugyanakkor az Italtolt egyik fiókja könyvtári célra alkalmas sarokhelyiséget kapott a forgalmas, központi fekvésű Flórián-téren. Véleményünk szerint a könyvtárnak kell az ilyen forgalmas helyeken helyiséget biztosítani. Az I. kerületi tanács nem folyósít pénzt postaköltségekre és ezt a könyvtárosok a maguk zsebéből fizetik.

Példamutatóan foglalkozik könyvtárával a IX. kerületi tanács. A M. T. rendelet alaposan ismeri, már annakelőtte is figyelemmel kísérte a könyvtár munkáját. Az illatosított könyvtár vezetőjét jutalomban részesítette jó munkájáért. A könyvtáros elvtársnő kirándulást szervezett Sztálinvárosba. Három brigád jött össze, ezek a kirándulást munkával kapcsolták össze, munkájukat 140 százalékra végezték. A XVII. kerületben a tanács dolgozói a könyvtárnak is olvasói, jó példát mutatnak.

A Budapesti Tanács V. B. ülése a M. T. rendelet után foglalkozott a Szabó Ervin-könyvtár fejlesztési tervével a kérdés fontosságának megfelelően, s elhatározta, hogy a rossz elhelyezési könyvtárakat megfelelő helyre költözteti.

A felülvizsgálat foglalkozott a fiókokat szakmailag irányító fiókközpont munkájával, pl. a könyveléssel. A kerületi könyvtárak nem önállóan szerzik be a könyveiket, hanem központilag kapják. A felülvizsgálat tapasztalata, hogy ez a könyvellátás elég mechanikus, nem veszi figyelembe az egyes kerületek különleges igényeit. A IX. kerületi könyvtár 8856 könyvből a technikai művek száma 10 százalék, de itt is hiányoztak a rádióval, repüléssel foglalkozó könyvek. A klasszikus magyar irodalom mindössze 5 százalékban van képviselve.

A rákoskeresztúri könyvtár 1951 decemberében alakult, akkor 4816 könyvük volt, az olvasók száma ma már 925, s a könyvvállomány csak 10 százalékkal gyarapodott. Különösen nagy a hiány ijtűsági irodalom terén, pedig 568 általános iskolai olvasójuk van. Kevés a műszaki, fizikai, történelmi tárgyú mű is. A helyi vegyiüzem dolgozói vegytani témájú könyveket keresnek, de a könyvtár nem rendelkezik elegendő népszerű feldolgozású szakkönyvvel. Klerikális reakciót leleplező könyve szintén alig van. Mikszáth »Különös házasság«-ából egy, Gárdonyi »Lámpás« című kisregényéből 3 példány van. Tudomásunk szerint a kerületi könyvtárnak több példánya is van ezekből a művekből, amit kölcsönzőállomásaiknak juttatott. Természetesen ennek ellenére sem helyes, hogy nem igényelt többet. Nem találjuk helyesnek, hogy a könyvtárban meglévő Gorkij-művekre nem hívják fel a figyelmet, így az olvasók nem olvassák annyira, ahogy ezt egyebütt megszoktuk.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy jó volna, ha a kerületi könyvtárak maguk szereznek be könyvanyagukat — a fiókközpont ellenőrzése mellett — hiszen a leggondosabb központi ellátás sem képes a könyvtárak szerteágazó szükségletét kielégíteni.

A vizsgálat során a brigádok több jó követendő kezdeményezést találtak. A II. kerületi Krisztina-körúti könyvtár park-kölcsönzőjében a pedagógus napon kiállították a terület kiváló pedagógusainak,

legjobb tanulóinak fényképeit. A III. kerületi 8. sz. könyvtár Békásmegyeren an-kétot szervezett *Gajdar* »Timur és csapata« című művéről. Ennek eredményeképpen Timur-mozgalom született az úttörőknél s a pajtasok elhatározták, hogy segítenj fognak a tszos-ben és iskolatár-saik beteg hozzátartozóinak otthoni munkájában.

IX. kerületi mesterutcai könyvtár az érettségiző diákoknak nyújtott segítséget az érettségi tételekhez kapcsolt an-kétjával. A párt alapszervei számára szem-náriumi anyagokat állított össze, ezeket az alapszerv helyiségében helyezte el. A pesterzsébeti könyvtár helyes kezdeményezése, hogy egyik munkatársa, a kisebb könyvjavítási munkákat maga végzi.

A 32. sz. sashalmi fiók kezdeményezése a kerület lakótömbök szerinti feltérképezése, az egyes tömbök olvasói számának feltüntetésével. A tömbgyűléseken rendszeresen könyvet is ismertetnek. A DISZ bevonásával ifjúsági brigád-értekezleteket rendezett a nyári kultúr munka megszervezése. Ez a fiók 1 éve működik, s ma már 1515 olvasója van. Jó ötlet az ifjúsági részlegeknél, hogy kiállítást rendeznek a gyerekek által megrogált példányokból — elretentő példának.

Mind a hat könyvtárnál előjegyzésbe veszik az olvasók igényeit. Havonta kb. 30—60 könyvet jegyeznek elő. — Mint hibát kell megemlíteni, hogy a *folyóiratokat*, melyekből szép számmal rendelkeznek, eldugják az olvasók elől, attól félve,

hogy elvesznek. Így a sok értékes folyóirat hiába jár a könyvtárnak, mert az olvasók nem is tudnak róla. Feltétlenül folyóirattartó szekrényeket szerezzenek be a könyvtárak, de addig is hívják fel olvasóik figyelmét a folyóiratokra.

Sok jó ötlet, kezdeményezés születik a könyvtárakban, de hiba az, hogy ezeket nem hozzák eléggé nyilvánosságra, nem minden könyvtárba jutnak el, s így a jó ötletek csak szűk körben mozognak. Ezen a hiányosságon feltétlenül változtatni kell.

A vizsgálat hasznosnak bizonyult mind az egyes fiókkönyvtárak, mind a központ számára is. Ezért a munkát továbbfolytatjuk.

Darabos Pálné

Az újpesti Szabó Ervin könyvtárban kiállítást rendeztek a Hazai Pamútszövőgyár olvasómozgalmának gyakorlati eredményeiről

